

Sygn. akt I C 1784/17 upr.

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 lipca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Olsztynie, I Wydział Cywilny,

w składzie:

Przewodniczący: SSR Marzena Żywucka

Protokolant: stażysta Kamil Jaszewski

po rozpoznaniu w dniu 26 lipca 2017 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa (...) S.A. z siedzibą w B.

przeciwko E. D.

o zapłatę

oddala powództwo.

SSR Marzena Żywucka

Sygn. akt I C 1784/17 upr

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w B. wniósł o zasądzenie od pozwanej E. D. kwoty 2.239,91 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz kosztami procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazał, że zawarł z pozwaną umowę, której przedmiotem było udzielenie pożyczki pieniężnej. Pozwana miała spłacić zaległość w 12 tygodniowych ratach w łącznej kwocie 3.826,20 zł. Pozwana zapłaciła jednak tylko 2.890,50 zł. W dniu 5 grudnia 2016 r. powód wezwał pozwaną do dobrowolnego spełnienia świadczenia, jednak bezskutecznie. Zdaniem powoda na dzień wniesienia pozwu do zapłaty na rzecz powoda pozostało: 1.985,70 zł tytułem roszczenia głównego i kwota 254,21 zł tytułem skapitalizowanych odsetek naliczonych do dnia 23 grudnia 2016 r. Na odsetki te składają się: ustawowe odsetki liczone od kwot i terminów wymagalności poszczególnych rat pożyczki do dnia 23 grudnia 2016r. Nadto powód domaga się ustawowych odsetek za opóźnienie od całości zadłużenia tj. od kwoty 2239,91 zł od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty.

Pozwana E. D. nie złożyła odpowiedzi na pozew, nie zajęła stanowiska w sprawie i nie stawiała się na rozprawę mimo prawidłowego zawiadomienia.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 3 października 2013 r. strony zawarły umowę pożyczki, na podstawie której powód udzielił pozwanej pożyczki w kwocie 2.000 zł z roczną stopą oprocentowania w wysokości 16 %. Jednocześnie pozwana, w związku z korzystaniem z usługi w domu obowiązana była do poniesienia „opłaty za obsługę pożyczki w domu” w kwocie 1.194,17 zł. Ostatecznie, łączne zobowiązanie do spłaty wyniosło 3.826,20 zł.

Pozwana obowiązana była spłacić pożyczkę w 60 tygodniowych ratach po 63,77 zł.

W umowie określono, że roczna stopa oprocentowania pożyczki jest jedna i ulega zmniejszeniu do wysokości stopy procentowej odsetek maksymalnych w przypadku obniżenia wysokości odsetek maksymalnych. Ustalono, że uiszczane wpłaty będą zaliczane na: opłatę za obsługę pożyczki w domu, dalej na wymagalne odsetki i całkowitą spłatę pożyczki. Nadto postanowiono, że w przypadku, gdy pożyczkobiorca opóźnia się z płatnością dwóch rat pożyczkodawca może wezwać go do spełnienia świadczenia w terminie 7 dni od doręczenia wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki, a w przypadku braku zapłaty może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego terminu. Po upływie okresu wypowiedzenia ma prawo wymagać zwrotu całości niezapłaconej kwoty łącznego zobowiązania oraz naliczyć odsetki za opóźnienie od zaległej kwoty pożyczki, pozostałej do zapłaty na podstawie ostatniej aktualnej rocznej stopy procentowej za okres od dnia rozwiązania umowy.

(dowód: umowa k. 23 - 26)

Pozwana dokonała spłaty w łącznej kwocie 2.890,50 zł.

(bezsporne; historia spłaty k. 28 - 29)

W związku z powstałymi zaległościami powód wysłał do pozwanej pismo z dnia 5 grudnia 2016 r., stanowiące wezwanie do zapłaty kwoty 1.985,70 zł tytułem niespłaconej pożyczki oraz kwoty 244,28 zł tytułem skapitalizowanych odsetek ustawowych w spłacie poszczególnych rat.

(dowód: pismo k. 32)

Sąd zważył, co następuje:

Na podstawie zebranego materiału dowodowego roszczenie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd ustalił stan faktyczny na podstawie zebranych w sprawie dokumentów, których prawdziwość i wiarygodność nie została w toku postępowania zakwestionowana oraz nie budziła wątpliwości.

Jednocześnie, zgodnie z art. 339 § 2 k.p.c. w wypadku wydania przez sąd wyroku zaocznego, przyjmuje się za prawdziwe twierdzenie powoda o okolicznościach faktycznych przytoczonych w pozwie lub w pismach procesowych doręczonych pozwanemu przed rozprawą, chyba że budzą one uzasadnione wątpliwości albo zostały przytoczone w celu obejścia prawa. Wprowadzone tym przepisem domniemanie zgodności twierdzeń powoda z rzeczywistym stanem rzeczy „nie zwalnia powoda od przytoczenia faktów, które są niezbędne do dokonania subsumcji materialnoprawnej, stanowiącej faktyczną i materialnoprawną podstawę wyroku. Sąd obowiązany jest, bowiem, nawet przy uznaniu twierdzeń powoda za prawdziwe, dokonać prawidłowej oceny zasadności żądania pozwu opartego na tych twierdzeniach, z punktu widzenia prawa materialnego” (tak Sąd Najwyższy w wyroku z r., I CKU 87/97, Prok.i Pr. 1997/10/44). Tym samym zdanie się powoda na niezaprzeczenie jego twierdzeń przez pozwaną nie zwalniało go od wykazania, chociaż minimum okoliczności wskazujących na zasadność żądania.

W przedmiotowej sprawie powód wywodzi swoje roszczenia z umowy pożyczki, do której zastosowanie znajdują zapisy ustawy z 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim. Zgodnie z treścią art. 3 ust. 1 powołanej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi, przy czym w myśl ust. 2 pkt 1 powołanej ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki. Z kolei z przepisu art. 5 pkt 8 ustawy wynika, że całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta stanowi sumę całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu. W pkt 6 tego artykułu wskazano, że całkowity koszt kredytu to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową o kredyt, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu, z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Przywołana wyżej ustawa nie wyłącza stosowania ogólnych przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących pożyczki. Stanowi jednak ograniczenie wyrażonej w art. 353¹ k.c. zasady swobody

umów. W myśl art. 720 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

W ocenie Sądu dochodzony przez powoda obowiązek zwrotu kapitału pożyczki w kwocie 2.000 zł był jak najbardziej zasadny. Do wskazanej kwoty doliczyć należy określone w umowie oprocentowanie w wysokości 232,03 zł i opłatę przygotowawczą w wysokości 200 zł.

W tym miejscu rozważyć należy zasadność żądania przez powoda kwoty opłaty za obsługę pożyczki w domu. W ocenie Sądu nieuwzględnienie tej opłaty w całkowitych kosztach pożyczki wskazanej w umowie powoduje, że albo mamy do czynienia z naruszeniem przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, albo, jak przyjął Sąd, że zapisy te stanowią osobne, ale powiązane z umowami pożyczki, zobowiązania. Nie ma ona zatem samodzielnego, niezależnego charakteru w stosunku do umowy pożyczki, jest ona jedynie dodatkiem. Umowy tego typu podlegają ocenie pod kątem zgodności z zasadami współzycia społecznego i zgodności z prawem. Do zasad tych odnoszą się z kolei trzy przepisy: **art. 5 k.c.**, (który stanowi, że nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. Takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony), **art. 58 k.c.** (§1 - czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. § 2 - nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego.) oraz **art. 353¹ k.c.** (strony zawierające umowę mogą ułożyć stosunek prawny według swego uznania, byleby jego treść lub cel nie sprzeciwiały się właściwości (naturze) stosunku, ustawie ani zasadom współzycia społecznego).

Z kolei za naruszenie zasad współzycia społecznego należy rozumieć zawarcie umowy sprzecznej z uczciwością i rzetelnością kupiecką lub takiej, która kształtować będzie wzajemne stosunki między stronami w sposób ewidentnie urągający słuszności (tak Agnieszka Rzetecka-Gil, Kodeks Cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna, LEX/el., 2011).

Należy także zauważyć, że obiektywnie niekorzystna dla jednej strony treść umowy spowoduje uznanie jej za sprzeczną z zasadami współzycia społecznego dopiero wówczas, gdyby do ewidentnie krzywdzącego ukształtowania stosunków umownych doszło przy świadomym lub tylko spowodowanym niedbalstwem wykorzystaniu przez powoda swojej silniejszej pozycji. Wynika to z okoliczności, że umowa zawarta przez stronę działającą pod presją faktycznej przewagi kontrahenta nie może być uznana za wyraz w pełni swobodnej i rozważnie podjętej przez nią decyzji (podobnie wyrok SN z dnia 18 marca 2008 r., IV CSK 478/07).

W powyższej umowie powód doskonale zdawał sobie sprawę ze swojej dominującej pozycji względem pewnej grupy pożyczkodawców i na tej podstawie zawarł z pozwaną umowę zawierającą obsługę w domu, za którą przysługiwało mu bardzo duże wynagrodzenie, stanowiące 59,70 % kapitału pożyczki, którą otrzymała pozwana. Wynagrodzenie to nie było w zasadzie powiązane z ilością wizyt w domu pozwanej, brak jest jakichkolwiek informacji ile razy powód lub jego przedstawiciel świadczyli usługi bezpośrednio u pozwanej.

Sąd uznał zatem, że w niniejszej sprawie, w zakresie naliczenia przez powoda wynagrodzenia od obsługi umów w domu pozwanej, doszło z całą pewnością do naruszenia zasad współzycia społecznego. Tak ustalona przez powoda opłata jednoznacznie jawi się jako nienależna próba nałożenia na konsumenta dodatkowych obciążeń przy pożyczkach, co z kolei nie jest dozwolone w świetle ustawy o kredycie konsumenckim i narusza właśnie wspomniane wyżej zasady współzycia społecznego.

Umowa w zakresie obsługi konsumenta w domu, tak jak każda umowa winna zawierać pewną równowagę stron i ekwiwalentność świadczeń, której co oczywiste w tej umowie brak. Fakt zawarcia jej przy okazji zawierania umowy pożyczki wskazuje natomiast, iż umowa w tym kształcie ma za zadanie zapewnić powodowi korzyści majątkowe w żaden racjonalny sposób nieuzasadnione.

Przez analogię, wskazując niewłaściwość postępowania powoda można przywołać wyrok sądu apelacyjnego w Lublinie z dnia 19 września 2012 r., w sprawie I ACa 377/12, który dotyczy wprawdzie nienależytego ustalenia odsetek, ale może być również zastosowany do niniejszej sprawy: „zastrzeżenie w umowie pożyczki między osobami fizycznymi odsetek w wysokości nadmiernej, która **nie ma uzasadnienia** ani w wysokości inflacji ani **w zyskach osiągniętych w ramach normalnej, rzetelnie prowadzonej działalności gospodarczej**, może być **sprzeczne z zasadami współżycia społecznego**”.

Z tych przyczyn Sąd uznał, że powodowi należy się wynagrodzenie za obsługę pożyczki w domu z tym, że stosownie do poczynionych przez niego nakładów i wysiłku towarzyszącemu wykonywaniu umowy.

W ocenie Sądu powód powinien wykazać, że usługa pożyczki w domu, polegająca na konkretnych czynnościach podejmowanych przez powoda lub jego przedstawicieli w miejscu zamieszkania pożyczkobiorcy wiązała się z określonymi kosztami i konkretnymi czynnościami. Okoliczności te nie zostały jednak wykazane.

Sąd przyjął zatem, że zasadne będzie uznanie wynagrodzenia w związku z obsługą pozwanej w domu w wysokości 1/5 wskazanych w umowach kwot (238,83 zł) uznając, że takie wynagrodzenie odpowiadać będzie nakładowi pracy po stronie powoda.

Ponadto zdaniem Sądu zasadnym również jedynie w części jest żądanie powoda w zakresie odsetek skapitalizowanych. Powód nie przedstawił bowiem żadnego ich wyliczenia, dlatego też Sąd uznał za zasadne zasądzenie ich jedynie w kwocie odpowiadającej 1/5 wysokości żądania z tego tytułu, tj. w kwocie 50,84 zł.

Sumując kwotę całkowitej kwoty pożyczki (2.000 zł), odsetek umownych (232,03 zł), prowizji (200 zł), odsetek skapitalizowanych (50,84 zł) oraz należności wynikających z obsługi pozwanej w domu (238,83 zł), kwota do zapłaty przez pozwanej wynosić powinna 2.721,70 zł.

Zważyć jednak należy, iż z tytułu tej umowy pozwana spłaciła dotychczas kwotę 2.890,50 zł, a zatem przewyższającą zasadne - zdaniem Sądu - żądanie pozwu.

Uznać zatem należy, iż pozwana dokonała spłaty zadłużenia względem powoda, skutkiem czego żądanie pozwu podlegało oddaleniu.

SSR Marzena Żywucka

ZARZĄDZENIE

- 1) odnotować;
- 2) odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełn. powoda
- 3) z apelacją lub za 14 dni.

O., 14 sierpnia 2017 r.